

ŚRODOWISKO
BEZ
BARSZCZU
SOSNOWSKIEGO

„ŚRODOWISKO BEZ BARSZCZU SOSNOWSKIEGO (HERACLEUM SOSNOWSKYI MANDEN.)”

Projekt „Środowisko bez Barszczu Sosnowskiego (*Heracleum Sosnowskyi Manden.*)” realizowany jest w ramach Programu operacyjnego PL 02 „Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów” w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2009-2014.

BARSZCZ SOSNOWSKIEGO - OBSZAR WYSTĘPOWANIA, SZKODLIWOŚĆ, ZWALCZANIE

Barszcz Sosnowskiego jest rośliną inwazyjną, szeroko rozpowszechnioną na terenie województwa małopolskiego. Występuje na polach, nieużytkach, nad brzegami cieków wodnych itp. łączna powierzchnia występowania barszczu Sosnowskiego objęta projektem wynosi 134 ha. Rośliny przywiezione do Polski osiągają 4 m. Dojrzała roślina zajmuje powierzchnię do 4 m², powodując znikanie roślinności endemicznej stanowiącej element rodzimej bioróżnorodności.

Szkodliwość roślin barszczu Sosnowskiego wynika z ich właściwości parzących i alergizujących stanowiących zagrożenia dla zdrowia ludzi i zwierząt. Kontakt z rośliną wywołuje reakcje dermatologiczne porównywalne do oparzeń od I do III stopnia.

Projekt „Środowisko bez Barszczu Sosnowskiego (*Heracleum Sosnowskyi Manden.*)” korzysta z dofinansowania w kwocie 3 228 985 zł pochodzącego z Islandii, Liechtensteinu i Norwegii w ramach funduszy EOG. Całkowity koszt inwestycji to 3 798 806 zł, kwota dofinansowania to 3 228 985 zł, czyli 85%. Projekt realizowany w okresie od kwietnia 2014 do kwietnia 2016.

Trudnościami w zwalczaniu tej rośliny jest jej wysoki współczynnik rozmnażania, odporność na wiele herbicydów oraz potrzeba wielokrotnego i dokładnego stosowania zabiegów niszczących na obszarze jej występowania. Jedna roślina wytwarza przeciętnie rocznie 20 000 szt. nasion. W wielu przypadkach liczba ta jest dwukrotnie większa. Nasiona te zalegają w glebie i zachowują zdolność kiełkowania do 5 lat. Aby uzyskać pełny sukces w zwalczaniu barszczu na danym terenie, działania eliminujące tą roślinę muszą być realizowane corocznie nieprzerwanie przez 5 lat. Każde dopuszczenie do wydania i rozsiewania nasion w okresie zwalczania na danym terenie wydłuża okres eliminacji o następne 5 lat!

INNOWACYJNOŚĆ PROJEKTU

Elementem innowacyjnym jest koncepcja kompleksowego zwalczania barszczu. Jest to pierwsza inicjatywa w Polsce i element innowacyjny projektu. Drugą innowacją są zastosowane metody iniekcji bezpośredniej herbicydu do szyjki korzeniowej roślin barszczu. Trzecią innowacją jest zastosowanie na obszarach chronionych lub trudnodostępnych – wycinki roślin barszczu powyżej szyjki korzeniowej.

CEL PROJEKTU, GRUPA DOCELOWA

Celem realizacji projektu jest inwentaryzacja, monitoring, zniszczenie i wyeliminowanie roślin barszczu Sosnowskiego (*Heracleum Sosnowskyi* Manden.) na obszarze 30 gmin województwa małopolskiego oraz wybranych obszarach należących do Uniwersytetu Rolniczego oraz Instytutu Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w województwie małopolskim. Grupę docelową projektu tworzą mieszkańcy 30 gmin oraz obszarów UR i IHiAR, które od 50 lat są miejscem ekspansji inwazyjnej rośliny barszczu Sosnowskiego.

PARTNERZY W REALIZACJI PROJEKTU:

Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie - lider projektu, który zarządza i nadzoruje jego realizacją w 18 gminach o pow. 64,10 ha

Małopolska Izba Rolnicza – w ramach projektu organizuje i nadzoruje działania projektowe w 11 gminach o pow. 45,8 ha

Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin (Zakład Doświadczalny - Grodkowice) - realizuje działania w 1 gminie na obszarze 24,1 ha

OBSZAR REALIZACJI PROJEKTU

Powiaty: olkuski, krakowski, dąbrowsko-tarnowski, miasto Tarnów, brzeski, nowosądecki, nowotarski, tatrzański, wielicki, limanowski, myślenicki, wadowicki. **Gminy:** Bukowno, Trzyciąż, Wolbrom, Kocmyrzów-Luborzyca, Zielonki, Dąbrowa Tarnowska, Gromnik, Tarnów, Szerzyny, Czczów, Krynica Zdrój, Łącko, Korzenna, Kamionka Wielka, Podegrodzie, Szafłary, Nowy Targ-miasto, Nowy Targ- gmina, Ochotnica Dolna, Bukowina Tatrzańska, Zakopane, Biały Dunajec, Kłaj, Gdów, Mszana Dolna, Lubień, Wiśniowa, Wieprz, Dobczyce, Biecz.

EFEKTY DZIAŁAŃ PROJEKTOWYCH

Wynikiem działań projektowych ma być redukcja 80% populacji. Prowadzony będzie stały monitoring dla zachowania trwałości projektu i organizacja systemu zwalczania na terenie objętym projektem. Elementy innowacyjne projektu mogą zostać wykorzystane również w zwalczaniu barszczu na obszarze całej Polski. Rezultatem programu operacyjnego „Ochrona różnorodności biologicznej i ekosystemów” ma być wzrost odporności rodzimych ekosystemów na presję inwazyjnych gatunków obcych.

PIERWSZA POMOC W OPARZENIACH ROŚLINAMI BARSZCZU SOSNOWSKIEGO

W wyniku bezpośredniego kontaktu z roślinami barszczu Sosnowskiego pojawiają się na skórze zaczerwienienia, obrzęki, pęcherze, rany i inne objawy poparzenia. Występuje swędzenie, pieczenie i bolesność skóry. Często pojawiają się także objawy alergiczne, nudności, ból głowy, czy torsje. Mogą się one pojawić u osób szczególnie wrażliwych nawet w wyniku samego kontaktu z zapachem roślin lub nasion. Ryzyko wystąpienia niepokojących objawów wzrasta przy słonecznej pogodzie, zwłaszcza w okresie kwitnienia. Niebezpieczne olejki eteryczne zawarte są we włoskach pokrywających liście i łodygę.

Jeżeli nastąpi poparzenie, należy osłonić ten fragment ciała przed działaniem promieni słonecznych. Ograniczy to wystąpienie reakcji alergicznych. W przypadku wystąpienia objawów będących konsekwencją kontaktu z roślinami barszczu należy bezzwłocznie udać się do lekarza!

Uniwersytet Rolniczy

im. Hugona Kołłątaja w Krakowie

Al. Mickiewicza 21

31-120 Kraków

Biuro Projektu „Środowisko bez Barszczu Sosnowskiego”
(*Heracleum Sosnowskyi* Manden.)

tel. 012 662 43 25

e-mail: bpe@ur.krakow.pl

www.barszczsosnowskiego.ur.krakow.pl

Projekt „Środowisko bez Barszczu Sosnowskiego (*Heracleum Sosnowskyi* Manden)” korzysta z dofinansowania w kwocie 3 228 985 zł pochodzącego z Islandii, Liechtensteinu i Norwegii w ramach funduszy EOG. Całkowity koszt inwestycji to 3 798 806 zł, kwota dofinansowania to 3 228 985 zł, czyli 85%. Projekt realizowany w okresie od kwietnia 2014 do kwietnia 2016.

KONTAKT

Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kollątaja w Krakowie

Al. Mickiewicza 21
31-120 Kraków

Kierownik projektu „Środowisko bez Barszczu Sosnowskiego (*Heracleum Sosnowskyi* Manden.)”: Jerzy Jaskiernia

tel.: 012 387 10 15

mob. 882 174 676

e-mail: j.jaskiernia@ur.krakow.pl

OPRACOWANIE: Izabella Majewska

ZDJĘCIA: Gabriel Wojcieszek, Wikipedia

Poprzez fundusze EOG i fundusze norweskie, Islandia, Liechtenstein i Norwegia przyczyniają się do zmniejszania nierówności społecznych i ekonomicznych oraz wzmacniania relacji dwustronnych z państwami beneficjentami w Europie. Trzy państwa ściśle współpracują z UE na podstawie Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (Porozumienie EOG).

W okresie 2009–2014 wartość funduszy EOG i funduszy norweskich wynosi 1,79 miliarda euro. Norwegia zapewnia około 97% łącznego finansowania. Fundusze są dostępne dla organizacji pozarządowych, instytucji badawczych i szkół wyższych, sektora publicznego i sektora prywatnego w 12 nowoprzyjętych państwach członkowskich UE oraz Grecji, Portugalii i Hiszpanii. W ich ramach ma miejsce szeroka współpraca z podmiotami z państw darczyńców, a przedsięwzięcia mogą być wdrażane do 2016 r.

Najważniejsze obszary wsparcia obejmują ochronę środowiska i zmiany klimatyczne, badania i stypendia, społeczeństwo obywatelskie, ochronę zdrowia i wsparcie dla dzieci, równość płci, sprawiedliwość i dziedzictwo kulturowe.

Projekt „Środowisko bez Barszczu Sosnowskiego (*Heracleum Sosnowskyi* Manden)” korzysta z dofinansowania w kwocie 3 228 985 zł pochodzącego z Islandii, Liechtensteinu i Norwegii w ramach funduszy EOG. Całkowity koszt inwestycji to 3 798 806 zł, kwota dofinansowania to 3 228 985 zł, czyli 85%. Projekt realizowany w okresie od kwietnia 2014 do kwietnia 2016.

